

REPUBLICA MOLDOVA

**CONSILIUL RAIONAL
HÎNCEȘTI**

MD-3400, mun. Hîncești, str. M.Hîncu, 138
tel. (269) 2-20-58, fax (269) 2-20-48,
E-mail: consiliul@hincesti.md
consiliul.raional-hincesti@apl.gov.md

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА

**РАЙОННЫЙ СОВЕТ
ХЫНЧЕШТЬ**

МД-3400, мун. Хынчешть, ул. М.Хынку, 138
тел. (269) 2-20-58, факс (269) 2-20-48,
E-mail: consiliul@hincesti.md
consiliul.raional-hincesti@apl.gov.md

DECIZIE
mun. Hîncești

din 17 decembrie 2024

nr.07/22

**Cu privire la rezultatele anului
agricol 2023 - 2024 și perspectivele
pentru anul agricol 2024 – 2025**

Examinând informația privind rezultatele anului agricol 2023-2024 și perspectivele pentru anul agricol 2024-2025, întru dezvoltarea sectorului agricol din raion, în scopul actualizării și implementării practice a obiectivelor strategice de dezvoltare a raionului Hîncești, ținând cont de prevederile art.118; 120; 132 Cod Administrativ nr. 116/2018 și în temeiul art.43, alin.(2), art. 46, alin.(1) din Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, Consiliul Raional Hîncești **DECIDE:**

1. Se ia act de Raportul prezentat de dl Efim MORARU, șef- interimar al Direcției Agricultură și Alimentație Hîncești cu privire la rezultatele anului agricol 2023-2024 și perspectivele pentru anul agricol 2024 -2025 (Anexa).
2. Se atenționează factorii de decizie din teritoriul raionului Hîncești asupra atitudinii față de:
 - Promovarea bunelor practici agricole inteligente, eficiente și durabile;
 - Dezvoltarea pieței locale și sporirea potențialului de export prin asigurarea standardelor de calitate a producției agricole;
 - Reorientarea antreprenorilor spre implementarea lanțului valoric prin procesarea, sortarea și ambalarea producției agricole în scopul sporirii competitivității și asigurarea unei plus valori considerabile a acesteia;
 - Prioritizarea și promovarea culturilor cu valoare adăugată;
 - Crearea noilor grupuri de producători pe domenii;

- Promovarea utilajelor și tehnicii agricole moderne, în vederea asigurării unei calități înalte a lucrărilor agricole și a prelucrării post-recoltare a producției agricole;
 - În scopul revitalizării sectorului zootehnic, restabilirii efectivului de animale, obținerii unei productivități înalte a producției animaliere, se vor întreprinde măsuri de inițiere în vederea implementării tehnologiilor moderne și înlocuirea șeptelului de animale cu rase cu productivitate înaltă;
 - Contribuirea la sporirea gradului de valorificare al investițiilor în agricultură prin aplicarea unui monitoring al rezultatelor anuale.
3. Direcția Agricultură și Alimentație, dl Efim MORARU, va acorda suportul și asistența necesară producătorilor agricoli în vederea informării, instruirii și implementării noilor abordări, întru motivarea și asigurarea viitoarelor provocări în agricultura și a mediului rural din raion.
 4. Controlul asupra executării deciziei date se pune în seama dlui, Dmitri VARTIC vicepreședinte al raionului.
 5. Prezenta decizie se include în Registrul de Stat al Actelor Locale și poate fi contestată la Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni, în termen de 30 de zile de la data comunicării potrivit prevederilor Codului Administrativ nr. 116/2018.

Președintele ședinței:

Anatolie LOGHIN

Contrasemnează:

Secretarul

Consiliului Raional Hîncești

Elena MORARU TOMA

RAPORT

Cu privire la rezultatele anului agricol 2023 - 2024 și perspectivele pentru anul agricol 2024 – 2025

**Stimate dle Președinte,
Domnilor consilieri,
Onorată asistență!**

Modelul european de agricultură, spre care ne orientăm, se bazează pe un sector competitiv, orientat spre piață, îndeplinind, totodată, și alte funcții publice, cum ar fi protejarea mediului înconjurător, oferirea unor așezări rezidențiale mai convenabile pentru populația din spațiul rural, precum și integrarea agriculturii cu mediul înconjurător.

Observăm și la noi cum politicile în agricultură, elaborate de către MAIA, își deplasează accentul de la subvențiile directe acordate agriculturii spre dezvoltarea integrată a economiei rurale și spre protejarea mediului înconjurător.

Chiar și Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală 2023 – 2030, este un document, ce are ca viziune dezvoltarea unui sector agroalimentar competitiv, centrat pe lanțurile valorice cu un potențial sporit, prietenos cu mediu ambiant și rezilient la schimbările climatice, care consolidează securitatea și siguranța alimentară și oferă bunăstare și condiții de trai mai bune în mediu rural.

Economia rurală, dominată de agricultură în mare parte, este încă slab integrată în economia de piață. În contextul actual al economiei de piață, de modul înțelegerii și aplicării tehnicilor de marketing depinde bunăstarea cetățenilor din zona rurală și urbană, precum și bunăstarea producătorilor agricoli.

Agricultura, ca și componentă fundamentală a economiei rurale, depinde direct de nivelul de gospodărire a resurselor funciare.

Fondul funciar exercită un rol considerabil în dezvoltarea economică, fiind unul dintre cele mai importante mijloace de producție precum și principala avuție a statului. Deținătorii de terenuri agricole sunt obligați să asigure cultivarea integrală a terenurilor precum și protecția solului. Gestionarea durabilă a terenurilor mai este definită ca «adoptarea sistemelor de utilizare a terenurilor, care, prin practici de gestionare corespunzătoare, permite utilizatorilor de terenuri să majoreze beneficiile economice și sociale menținând sau îmbunătățind funcțiile de sprijin ecologice ale resurselor funciare».

Pentru obținerea producției agricole vegetală sînt folosite terenuri cu destinație agricolă, care sînt gestionate de către agricultori cu diferite forme de proprietate.

**Terenurile cu destinație agricolă a raionului Hîncești,
după FORMELE DE PROPRIETATE se prezintă astfel:**

Nr. d/o	Forma de proprietate	Abrev.	Nr. deținători	Suprafață, ha
1	2	3	4	5
1.	Terenuri agricole aflate în proprietate privată		67 766	72 792,34
	<i>inclusiv:</i>			
1.1.	Cooperative Agricole		3	3 960,3
	<i>din ele:</i>			
	- de Întreprinzător	C.Î.	1	36,51
	- de Producție	C.A.P.	2	3 845,88
1.2.	Societăți pe Acțiuni:	S.A.	4	93,94
	<i>din ele:</i>			
	- agricole		2	90,25
	- ne agricole		2	3,69
1.3.	Societăți cu Răspundere Limitată	S.R.L.	167	26 517,97
	<i>din ele:</i>			
	- agricole		153	26 254,20
	- ne agricole		14	263,77
1.4.	Gospodării Țărănești (firme agricole)	G.Ț.	1 341	8 087,05
	Întreprinderi agricole + G.Ț.		1 515	38659,26
1.5.	Particulari, lucrători de sinestătători	P.F.	28 487	25 093,74
1.6.	Altele (intra/extravilan)		37 096	8 396,43
2.	Terenuri proprietate publică		811	644,91
	Total deținători funciari și terenuri cu destinație agricolă		68 235	72 794,34

Practica a arătat că fertilitatea pământului poate fi ridicată continuu atunci când sistemul de cultură aplicat este rațional și asigură acest proces. Sarcina principală a sistemelor de agricultură constă tocmai în conservarea și sporirea continuă a fertilității solului. În felul acesta, societatea își îndeplinește obligația de a transmite pământul ameliorat generațiilor următoare.

Stimată audiență!

Anul agricol 2023-2024 a fost influențat de criza prețurilor la produsele petroliere, produsele energetice care au crescut foarte mult și destul de rapid. Apoi a urmat seceta

din a doua jumătate a anului. Nu au fost de neglijat nici consecințele crizei, care a fost provocată de condițiile anului precedent.

În pofida problemelor nefaste cu care s-au confruntat și se confruntă, prin munca și dedicația asiduă fermierii au reușit, totuși, să facă față și să asigure o roadă decentă, potrivit condițiilor anului curent.

Rezultatele recoltării *culturilor cerealiere și leguminoase* pentru anul 2023-2024 au fost mai îmbucurătoare și se prezintă astfel:

Grâu de toamnă	7 200 ha	25 200 t	(3,5 t/ha);
Orz de toamnă	700 ha	1 540 t	(2,2 t/ha);
Grâu de primăvară	1000 ha	3 300 t	(3,3 t/ha);
Orz de primăvară	700 ha	1 540 t	(2,2 t/ha);
Mazăre	1000 ha	1 600 t	(1,6 t/ha);
Rapiță	700 ha	1 050 t	(1,5 t/ha);
Porumb	25 000 ha	62 500 t	(2,5 t/ha) (rezultate asteptate la final)

Total – 96 730 tone.

La *culturile tehnice* avem:

Floarea soarelui	18 000 ha	23 400 t	(1,3 t/ha);
------------------	-----------	----------	-------------

La alte *culturi* cultivate în raion s-au înregistrat indici după cum urmează:

Legume	550 ha	9 900 t	(18,0 t/ha);
Cartof	100 ha	1 800 t	(18,0 t/ha);
Bostănoase	550 ha	11 550 t	(21,0 t/ha);

Fructe	37 945 t		
Semințoase	630 ha	11 340 t	(18,0 t/ha);
Sîmburoase	1 565 ha	26 605 t	(17,0 t/ha);

Struguri	6 532 ha	25 770 t;	
<i>Inclusiv:</i> pentru vin	4 132 ha	12 810 t	(3,1 t/ha);
de masă	2 400 ha	12 960 t	(5,4 t/ha).

Sunt preconizate culturi de toamnă pentru recolta anului 2025 pe o suprafață de 12 500 ha după cum urmează:

Grâu de toamnă	8 500 ha;
Orz de toamnă	1 200 ha;
Secară de toamnă	500 ha;
Mazăre	1200 ha;
Rapiță de toamnă	1 100 ha.

Aceste rezultate au fost posibile datorită unor investiții colosale de spirit, abnegație, insistență și răbdare, dar și cele financiare ale agricultorilor raionului nostru.

Anul agricol 2023-2024 a avut și un impact puternic negativ, cauzat de consecințele calamităților naturale din anul curent, în special a unei arșițe severe. Această situație extremă a accentuat mai multe probleme, care există în agricultura noastră, dar și în relațiile "fermier - APL", situație care se repetă, dar nu are rezolvare pozitivă. Rolul decizional în gestionarea impactului, lichidarea consecințelor, dar și acordarea ajutoarelor sub diverse forme a revenit Comisiilor pentru situații excepționale din primărie, și celei raionale.

Direcția Agricultură și Alimentație, în comun cu autoritățile administrației publice locale și-a îndreptat activitatea spre monitorizarea situației și informarea, atât a conducerii raionului, cât și a Ministerului Agriculturii despre consecințele calamităților naturale, înregistrate în sectorul agricol, ca urmare a calamităților naturale - ploi torențiale, vânt puternic, vijelie și grindină.

În continuare Vă prezint:

Informația cu privire la consecințele calamităților naturale (înghețuri, grindină, ploi cu vânt puternic, secetă/arșiță severă) în sectorul agricol, pentru anul 2024, conform actelor de constatare la fața locului.

Nr.d/o	Cultura afectată	% de afectare	Suprafața afectată, (ha)	Valoarea estimată a producției compromise, (lei)
1	Culturi de câmp	40-95	8 963,15	110 056 767,40
2	Viță de vie	50-70	2,59	131 638,00
3	Livezi	50-98	147,41	8 592 374,00
4	Legume	31-35	0,90	353 850,0
5	Bacifere	80	1,50	120 000

Total suprafețe afectate _____ 9 115,55 ha.

Valoarea estimată a producției compromise constituie ___ 119 254 629,40 lei.

Cu părere de rău din partea statului, la acest capitol, nu s-au acordat compensații sau careva ajutoare tuturor celor afectați, făcându-se trimitere la asigurarea riscurilor în agricultură și la subvenționarea primei de asigurare. Dar s-a acordat ajutorul financiar celor care, potrivit actelor de constatare, seceta și arșița a afectat cel puțin 60% din recolta culturii de porumb sau cel puțin 70% din recolta culturii de grâu (conform Hotărârii Guvernului nr. 644/2024 privind alocarea mijloacelor financiare și aprobarea modului de repartizare a acestora).

Ploile puternice (pe alocuri) în perioada de vară, însoțite de căderi masive de grindină, înghețurile târzii de primăvara, provoacă pierderi colosale în sector. La aceste

fenomene se mai adaugă și secetele îndelungate care au loc tot mai frecvent și care, de asemenea, reduc semnificativ potențialul de producere a culturilor agricole. Este necesar de creat un Fond mutual care ar asigura diminuarea compensatorie a eventualelor pierderi în agricultură, cauzate de calamități naturale.

Aratul de toamnă s-a efectuat în proporție de 70 % .

Fermierii rămân optimiști și mai speră la o redresare de situație în agricultură, dar mai speră și la careva ajutoare din partea statului.

Zootehnia este una dintre principalele ramuri ale agriculturii.

Domeniul zootehnic este caracterizat prin creșterea, reproducerea, ameliorarea raselor și exploatarea animalelor agricole, în principal, a unor specii de animale tradiționale în regiune, și exercită un rol important în asigurarea alimentară a populației.

Șeptelul de animale în perioada anului 2024 se prezintă astfel:

Nr. d/o	Specia de animale	Unitate de măsură	Existente		+ ; - 2024/2023
			la 01.01.2024	la 15.12.2024	
1	Bovine, total	capete	9868	9672	-196
	Inclusiv vaci	capete	4228	4076	-152
2	Porcine, total	capete	10673	8671	-2002
	Scroafe	capete	3162	3014	-148
3	Ovine și caprine	capete	42035	41171	-864
4	Cabaline	capete	870	814	-56
5	Păsări	mii cap.	603980	500000	-103980
6	Albine	familii	7500	8362	+862

Din analiza datelor enumerate realizăm că șeptelul e în descreștere, ca consecințe a secetelor anilor 2020 și 2024. Pentru a evita diminuarea în continuare a șeptelului este necesar, ca crescătorii de animale să-și asigure o bază furajeră durabilă, adică să creeze rezerve de hrană pentru o perioadă de minim doi ani conform recomandărilor științifice. Ne propunem în continuare să promovăm însămânțarea artificială a animalelor la toate fermele zootehnice și să consultăm crescătorii de animale pe domeniul îmbunătățirii șeptelului de animale cu rase productive.

Chiar dacă numărul de animale e în scădere, cu suportul consultativ al Direcției Agricultură și Alimentație Hîncești s-a reușit ca pînă la finele anului 2024 exploatațiile zootehnice (40 unități, bovine de carne 14 și bovine de lapte 26) să obțină autorizație sanitar-veterinară. 22 de ferme de ovine din totalul de 80, la fel au obținut certificatul sanitar-veterinar, iar cu ceilalți este necesar de a efectua un lucru mare pentru a se înregistra.

Cu ajutorul Proiectului FAO ”Sprijin pentru identificarea și distribuirea hranei pentru bovine și asistență pentru gospodăriile agricole mici vulnerabile afectate de conflictul din

Ucraina și secetă”, s-au selectat 636 de beneficiari, care au primit ajutor sub formă de furaje concentrate (400 kg per gospodărie). Tot de FAO în Moldova s-au selectat mai mulți agenți economici din raion care au primit câte 25 kg de semințe de lucernă la ha, care au fost semănate în toamna anului 2024.

În localitățile cu tradiții în domeniul oieritului se prevede selectarea antreprenorilor care doresc să dezvolte o afacere în acest domeniu prin crearea fermelor de ovine.

În creștere este numărul de familii de albine datorită faptului că s-au creat posibilități de accesare a surselor financiare din partea statului.

A fost evaluată starea tehnică a tractoarelor și mașinilor agricole

Numărul existent de tractoare și tehnică agricolă permite ca toate procesele agrotehnice să fie îndeplinite în termeni optimi cu respectarea tuturor cerințelor.

O dată cu intrarea în iarnă este necesară pregătirea tehnicii agricole pentru sezonul rece. Este una dintre lucrările importante ce permite să asigurăm o durată mai lungă de exploatare a mașinilor și utilajelor, cu mai puține probleme pe parcurs.

Pregătirea pentru iarnă este importantă mai ales pentru tehnica agricolă sezonieră, tractoarele și remorcile spre deosebire de acestea pot fi folosite pe tot parcursul anului, au nevoie de întreținere programată, precum și de diagnosticare periodică (în fiecare an).

Au nevoie de pregătire competentă pentru depozitarea pe timp de iarnă utilajele:

- combinele;
- cultivatoarele și semănătorile de cereale;
- presele de balotat;
- cositorile autopropulsate.

Cel mai bine este să depozităm echipamentul într-un garaj încălzit, bine întreținut. Dacă acest lucru nu este posibil, ar trebui să fie cel puțin sub un acoperiș.

Dacă depozităm în spațiu deschis, tehnica agricolă trebuie acoperită pentru a evita influența factorilor de mediu.

Suportul financiar pentru agricultori pe parcursul anului curent se prezintă astfel:

Subvenții AIPA 2023:

Ajutor financiar (seceta):

- dosare depuse – 57, suma solicitată – 5 951 905 lei
- autorizate – 57 dosare cu suma - 5 951 905 lei

Plăți complementare (defrișări, rata dobânzii):

- dosare depuse 146, suma solicitată – 19 085 810 lei
- autorizate – 143 dosare cu suma – 18 119 223 lei

Plăți per kg de lapte:

- dosare depuse 18, suma solicitată – 2 896 707 lei
- autorizate – 18 dosare cu suma – 2 896 707 lei

Plăți per cap de animal:

- dosare depuse 46, suma solicitată – 10 156 400 lei
- autorizate – 46 dosare cu suma – 9 977 900 lei

Plăți în avans:

- dosare depuse 6, suma solicitată – 5 703 904 lei
- autorizate – 4 dosare cu suma – 4 460 627 lei

Subvenții post investiționale:

- dosare depuse 119, suma solicitată – 73 524 334 lei
- autorizate – 97 dosare cu suma – 54 067 331 lei

Acciza la motorină:

- dosare depuse 178, suma solicitată – 5 447 066 lei
- autorizate – 174 dosare cu suma – 5 447 066 lei

Subvenții AIPA 2024:

Plăți complimentare (dobânda la credit și defrișări):

- dosare depuse 233, suma solicitată – 31 411 332 lei
- autorizate – 37 dosare cu suma – 984 947 lei

Plata per kg de lapte:

- dosare depuse 35, suma solicitată – 3 989 990 lei
- autorizate – 32 dosare cu suma – 3 721 334 lei

Plăți directe per cap de animal:

- dosare depuse 43, suma solicitată – 9 254 800 lei
- autorizate – 42 dosare cu suma – 9 160 600 lei

Post investiționale:

- dosare depuse 54, suma solicitată – 34 995 586 lei
- autorizate – 0 dosare

Ne exprimăm speranța, că măsurile de susținere a agriculturii în oricare formă, fie subvenționare, fie plăți directe, altele, vor fi promovate și în continuare și vor asigura profituri și durabilitate în aprovizionarea cu produse agricole, atât de necesare.

Pentru anul 2025, luând în calcul implementarea mai multor elemente a tehnologiilor moderne în agricultură, aspirăm la dezvoltarea unui sector agroalimentar competitiv, centrat pe lanțurile valorice cu potențial sporit, prietenos mediului ambiant și rezilient la schimbările climatice, care consolidează securitatea și siguranța alimentară și oferă bunăstare și condiții de trai mai bune în mediul rural.

Ca obiective:

- Promovarea bunelor practici agricole inteligente, eficiente și durabile;
- Dezvoltarea pieței locale și sporirea potențialului de export prin asigurarea standardelor de calitate a producției agricole;
- Reorientarea antreprenorilor spre implementarea lanțului valoric prin procesarea, sortarea și ambalarea producției agricole în scopul sporirii competitivității și asigurarea unei plus valori considerabile a acesteia;
- Prioritizarea și promovarea culturilor cu valoare adăugată;
- Crearea noilor grupuri de producători pe domenii;
- Promovarea utilajelor și tehnicii agricole moderne, în vederea asigurării unei calități înalte a lucrărilor agricole și a prelucrării post-recoltare a producției agricole;
- În scopul revitalizării sectorului zootehnic, restabilirii efectivului de animale, obținerii unei productivități înalte a producției animaliere, se vor întreprinde măsuri de inițiere în vederea implimentării tehnologiilor moderne și înlocuirea șeptelului de animale cu rase cu productivitate înaltă.
- Contribuirea la sporirea gradului de valorificare al investițiilor în agricultură prin aplicarea unui monitoring al rezultatelor anuale.

Agricultura, ca și componentă a economiei țării, are un statut aparte, pentru că:

- în ciuda importanței producției alimentare, venitul fermierilor este cu circa 40 % mai mic în comparație cu veniturile din alte sectoare;
- agricultura este mai dependentă de condițiile meteorologice și climatice decât majoritatea celorlalte sectoare.

Sperăm că reformele instituționale, implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală, cât și îmbunătățirea suporturilor financiare vor facilita rezolvarea problemelor din agricultură și mediul rural al raionului, iar tendințele politicilor agrare vor fi racordate și orientate la necesitățile populației, pieței interne și cerințele piețelor externe.

Agricultura raionului are nevoie de investiții semnificative în anii următori în depozitare și unități de procesare atât pentru sectorul vegetal cât și în zootehnie, în noile tehnologii și modele de producție care să permită utilizarea durabilă a resurselor și adoptarea de soluții digitale.